

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Rzeszów, dnia 11 grudnia 2023 r.

Poz. 5650

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-II.4131.2.281.2023 WOJEWODY PODKARPACKIEGO

z dnia 5 grudnia 2023 r.

Na podstawie art. 85, 86 i 91 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 40 ze zm.)

STWIERDZAM NIEWAŻNOŚĆ

uchwały Nr LXXII/554/2023 Rady Gminy Chorkówka z dnia 13 listopada 2023r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na posiłek i świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028

Uzasadnienie

Rada Gminy Chorkówka podjęła w dniu 13 listopada 2023r. uchwałę Nr LXXII/554/2023 w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na posiłek i świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Uchwała została doręczona Wojewodzie Podkarpackiemu w dniu 16 listopada 2023r.

W ocenie organu nadzoru podjęta uchwała narusza przepis art. 96 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r. poz. 901 ze zm.), zwanej dalej ustawą, na podstawie którego została podjęta.

I tak, zgodnie z przepisem art. 96 ust. 4 ustawy rada gminy określa, w drodze uchwały, zasady zwrotu wydatków za świadczenia z *pomocy społecznej*, o których mowa w ust. 2, będących w zakresie zadań własnych. W myśl natomiast przepisu art. 96 ust. 2 ustawy wydatki na usługi, pomoc rzeczową, posiłki, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu podlegają zwrotowi w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego.

W wyroku z dnia 10 lipca 2019r. sygn. akt: II SA/Rz 339/19 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie wskazał, że cyt.: „Norma kompetencyjna zrekonstruowana na podstawie art.96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej upoważnia do określenia w drodze uchwały rady gminy zasad zwrotu wydatków poniesionych świadczenia z pomocy społecznej, o których mowa w art. 96 ust. 2. W oparciu o tę normę nie można natomiast konstruować przepisów kształtujących możliwość ubiegania się o przyznanie ulgi w postaci zwolnienia od żądania zwrotu takich wydatków. W tej materii za kompletne i nie podlegające normatywnej ekstensji należy uznać przepisy ustawy o pomocy społecznej, a w szczególności art. 104 ust. 4. (...) Pod pojęciem zasad zwrotu kryje się natomiast określenie podmiotów zobowiązanych do zwrotu, wskazane kryteriów, w oparciu o które ten zwrot ma nastąpić i w jakiej części.”

Zwrócenia uwagi wymaga zatem, że wskazany przepis art. 96 ust. 4 ustawy, na podstawie którego została podjęta badana uchwała stanowi wyłącznie podstawę do określenia zasad zwrotu wydatków na wskazane w ust. 2 świadczenia z pomocy społecznej, powiązanych z kryterium dochodowym. Zwrot wydatków jest zaś odmienną instytucją aniżeli odstąpienie od żądania ich zwrotu. Ustawodawca rozróżnia te instytucje poprzez odrębne ich uregulowanie w art. 96 ust. 4 i art. 104 ust. 4 ustawy. Stąd też przyznana radzie gminy przepisem art. 96 ust. 4 ustawy kompetencja nie obejmuje uprawnienia do określania zasad

dotyczących udzielania ulg w spłacie należności wynikających z obowiązku zwrotu wydatków czy też dotyczących odstąpienia od żądania ich zwrotu.

W podstawie prawnej badanej uchwały wskazano ponadto, że została ona podjęta w związku z uchwałą Nr 149 Rady Ministrów z 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (M. P. z 2023r. poz. 881).

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 4 października 2023r. sygn. akt: II SA/Rz 536/23 zwrócił uwagę, że wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” i „jak wskazuje sam tytuł uchwały oraz jej § 1 jest programem rządowym, finansowanym ze środków budżetu państwa (§3), który przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych (stanowiąc wsparcie w zakresie realizacji zadań własnych gmin o charakterze obowiązkowym, określonych w art. 17 ust.1 pkt 3 i 14 u.p.s.) Już tylko w związku z tym należy stwierdzić, że RG (...) przekroczyła zakres upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 96 ust.4 u.p.s., który wprost odnosi się do określenia zasad zwrotu będących w zakresie gminy i dotyczących określonych w ust.2 świadczeń z pomocy społecznej, przyznawanych w ramach „zadań własnych”.

Ponadto wskazania wymaga, że obowiązek zwrotu wydatków związanych z realizacją określonych świadczeń nie ma charakteru bezwzględnego. Obowiązek zwrotu wydatków na realizację świadczeń z pomocy społecznej nie wynika z samego przepisu prawa. Jego byt prawny wymaga wydania decyzji przyznającej świadczenie pod warunkiem zwrotu wydatków przeznaczonych na jego realizację. Przyznanie świadczenia bez zastrzeżenia zwrotu wyłącza możliwość dochodzenia przez organy pomocy społecznej zwrotu wydatków w sytuacji, w której dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekroczyłby kwotę kryterium dochodowego.

Z żadnego przepisu uchwały Nr 149 Rady Ministrów z 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 nie wynika aby posiłek i świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych miały być przyznawane pod warunkiem zwrotu wydatków przeznaczonych na realizację tej pomocy. Tym samym należy stwierdzić, że przepis art. 96 ust. 4 ustawy, w którym mowa jest o zwrocie wydatków na świadczenia przyznane pod warunkiem zwrotu nie ma zastosowania do pomocy udzielanej w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.

Przepis ustawy ustanawiający upoważnienie do wydania aktu prawa miejscowego podlega ścisłej wykładni językowej i nie może prowadzić do objęcia zakresem upoważnienia materii w nim niewymienionych w drodze wykładni celowościowej. Organ stanowiący gminy wykonujący kompetencję prawodawczą zawartą w upoważnieniu ustawowym jest obowiązany działać ściśle w granicach tego upoważnienia.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

Na rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie ul. Kraszewskiego 4A za pośrednictwem Wojewody Podkarpackiego w terminie 30 dnia od daty jego otrzymania.

z up. WOJEWODY
PODKARPACKIEGO
Dyrektor Wydziału Prawnego
i Nadzoru

Mariusz Jabłoński